

Vrienden Dienst - digitaal

Jaargang 6, Nummer: 66

Activiteiten in het museum

24 dec t/m 8 jan 2023	Winterstation
17 maart 2023 t/m 19 mrt 2023	Modeltrein Expo On traXS
7 april 2023 t/m 10 april 2023	Open Trein Festijn
15 april 2023 t/m 16 april 2023	Arend onder stoom
22 april 2023 t/m 7 mei 2023	Spoorweg Spelen
13 mei 2023 t/m 14 mei 2023	Arend onder stoom
18 mei 2023 t/m 21 mei 2023	Dagje uit met Thomas

Lezing voor de Vrienden op 21 jan 2023

Speciaal voor de Vrienden van het Spoorwegmuseum een presentatie door Niels Greif op 21 januari 2023. Zaterdagmiddag van 13.00 – 16.00 uur!
 Zoals u uitgebreid in de recent verschenen VriendenDienst heeft kunnen lezen zal Niels Greif een presentatie geven over het onderwerp "Treinen ontwerpen bij NS". Gezien de te verwachten belangstelling voor dit programma is in overleg met het Museum de Bedrijfschool voor deze prestatie gereserveerd.

Niels Greif
 Direct na zijn afstuderen is Niels in 1970 in dienst getreden bij NS Design en tot 2015 betrokken geweest bij de ontwikkeling van design als gezichtsbepalend aspect van de NS-bedrijfsvoering. Hij gaat in zijn presentatie uitgebreid in op de ontwikkeling van treinformules en design vanaf 1830, de komst en ontwikkeling van de moderne vakdisciplines ergonomie, marketing en design bij NS die langzaam de regie over de verschijningsvorm van het NS-materieel hebben veranderd van een technisch georiënteerd product naar comfortabele en aantrekkelijke reisbeleving.

Met een aantal projecten, zoals onder andere SGM, Loc 6400, SM90, DD-IRM/VIRM en Thalys zal hij de ontwikkeling van design bij NS laten zien. Uiteraard met veel plaatjes.

Na afloop is er gelegenheid tot het stellen van vragen. Ook kunt u uw mogelijk al aangeschafte boek van Niels Greif door hem laten signeren.

U kunt zich via onze website nog aanmelden voor deze ongetwijfeld boeiende presentatie. [Hier aanmelden.](#)

Cartoon

Cartoon van Hans Proper.
 Een oude, leegstaande goederentrein-conducteurswagen (Dg) waarin iemand (een Vriend?) zich heeft teruggetrokken om te "ontspullen" of wellicht een hoge energierekening te ontlopen.

Voortgang Mat '36

Er wordt in Blerick hard gewerkt aan mat '36 treinstel 252. We proberen hierover regelmatig te informeren, zonder de illusie te hebben dat we hierin volledig zijn. Naast grotere klussen, zoals het aanleggen van leidingwerk, worden er heel veel kleine tijdrovende werkzaamheden gedaan zoals aan het houtwerk, de beplating onder de trein en bijvoorbeeld de rijtschakelaars.
 Ten tijde van de bouw van de originele trein bestonden sommige moderne technische toepassingen nog niet, zoals bijvoorbeeld ATB (Automatische Trein Beïnvloeding). Omdat dit heden ten dage noodzakelijk is moet onze mat '36 dus ATB krijgen. Dit levert wel een probleem op omdat er in de trein haast geen mogelijkheden bestaan om op een fatsoenlijke wijze nog aanvullend leidingwerk aan te brengen. Daarom zijn de leidingen grotendeels boven de plafondbeplating van de reizigerscoupés en balkons aangebracht. Omdat er in de bagageruimte geen verlaagd plafond aanwezig is, gaan de leidingen op die plek wel onder de trein door. De bedoeling is om na de schilderbehandeling geen plafondplaten meer te demonteren.

Ook leuk om te zien is hoe de machinistencabine er nu uitziet. Er zijn diverse werkzaamheden geweest, zo is er geplamuurd, geschuurd en geschroefd, zoals hier als resultaat te zien is.

De BCK bak van de 252 heeft een spuitbeurt gehad en is nu weer opnieuw grasgroen gemaakt. De groene kleur van de gehele trein is nu dus opnieuw aangebracht. Kleine plekje en beschadigingen op de bakwanden zijn bijgewerkt. De schuifdeuren van de trein hebben ook een behandeling gekregen, de deuren zijn geschuurd, waar nodig afgeplakt en opnieuw gespoten. Dat levert weer mooie plaatjes op!

Verder is er van alles geïnventariseerd met betrekking tot de luchtleidingen en de overige luchtinstallaties, is er bekabeling gelabeld en zijn er diverse metalen onderdelen bewerkt. De bovenramen (schuifgedeelte) zijn schoongemaakt en voorzien van stoetblokken en rubbers. Voor de koeling van de weerstandspakketten zijn aan de onderzijde van de trein aparte openingen in de beplating gemaakt die voorzien worden van een rooster. Deze roosters zijn afkomstig van terzijde gestelde ICMm treinstellen. De frames waar de roosters in moeten komen zijn afgelopen week gemaakt. Voor enkele openingen hebben de roosters de juiste afmetingen al gekregen, zijn ze gemonteerd en in de verf gezet.

Foto's: Rolf

Flessenpost in Leeuwarden

Een bijzonder bericht pas geleden: ProRail heeft bij de renovatie van station Leeuwarden flessenpost uit 1891 gevonden! Het gaat om een fles met daarin vier briefjes met namen van drie postbodes en de conducteur. Het is nog onbekend waarom de mannen hun namen en een datum op papier hebben gezet. De perronkappen van station Leeuwarden zijn in 1891 gebouwd en worden momenteel gerenoveerd. In datzelfde jaar hebben vier mannen een briefje achtergelaten. De archeoloog bij ProRail, Jerry Huisman, deed meer onderzoek naar de fles. Daaruit blijkt dat de fles in de periode 1825 tot 1900 is gemaakt, en dat op een van de briefjes de naam van Arnoldus ten Hulscher staat. "Op dit briefje staat ook een datum, 25 november 1891. De handtekening van Arnoldus op het briefje is gelijk aan zijn handtekening op een trouwakte van 18 mei 1881. Er is dus geen twiifel over mogelijk dat dit inderdaad flessenpost is van 25 november 1891", aldus Huisman. De andere namen zijn: Lieuwe Brammeijer, Rudolf Affolter en J. Postema. De fles is gevonden in een balk die in februari 2021 is verwijderd om te worden gerenoveerd. Tussen het puin werd een in papieren gewikkelde fles gevonden, keurig met een touwtje eromheen. Het is nog onbekend waarom de mannen hun namen en een datum op papier hebben gezet, en deze vervolgens hebben ingemetseld in de balk. ProRail is op zoek naar nabestaanden van de mannen wiens namen op de papiertjes staan en heeft toegezegd dat de fles met de flessenpost aan het Spoorwegmuseum wordt geschonken. Het hele verhaal [is hier te lezen](#).

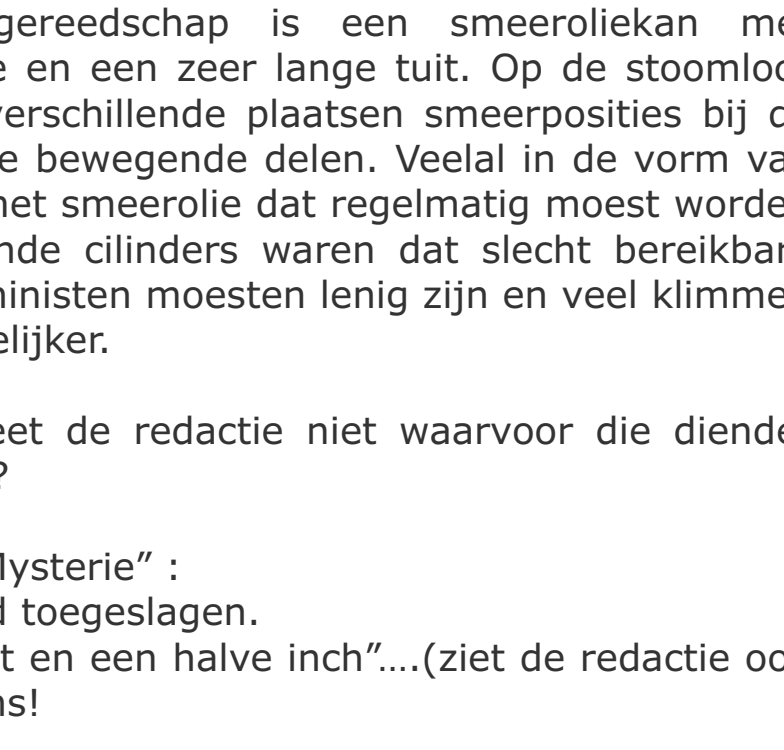

Wie kan helpen met het ontrafelen van dit raadsel?

Afbouw Posttentoonstelling

De tentoonstelling 'Expeditie Posttrein' is inmiddels beëindigd. Als is nu weg, behalve de treinen. Er werd begonnen met de aankleding van Winter Station, waarop maandag 12 december werd begonnen met de opbouw van de kerstbaan; vanaf vrijdag 16 december kon worden geschaast.

Rails in Stalen Monsters

Het externe bedrijf TMP is bezig met een keuring van de rails in 'Stalen Monsters'. Op sommige plekken is de rails daar aan vervanging toe. De attractie gaat daarom van maandag 6 tot en met vrijdag 10 februari 2023 dicht voor bezoekers.

Spoorwegmuseum weer "Kidsproof"

WOEHOOE!!! Het Spoorwegmuseum mag zich weer een jaar lang "kidsproof" noemen. Dit kwaliteitsstempel is een initiatief van de Museumvereniging en laat zich het beste vergelijken met de Michelinsterren uit de horeca. Het komt tot stand door en voor kinderen. Zij moeten het museum waarderen met een 8 of hoger en de "NET promotor score" – een meetinstrument in hoeverre kinderen het museum zouden aanraden aan andere kinderen – moet zeer goed zijn. Het Spoorwegmuseum kreeg het rapportcijfer 9,02! In totaal zijn er 55 musea kidsproof bevonden, er werden door 6.000 museumkids in totaal 11.000 inspecties uitgevoerd. Gefeliciteerd!!

Op weg in de regio

Een TV-ploeg van RTL4 was in het museum voor de opnamen van het programma 'Onderweg naar de regio' waar in iedere aflevering een andere regio in Nederland wordt bezocht. Evertjan de Rooij van het museum (midden op de foto) nam presenterator Erik Burgers mee naar de mooiste plekjes in het museum.

De aflevering over de regio Utrecht is de laatste van dit seizoen en wordt op Eerste Kerstdag uitgezonden, om 15.30 uur op RTL4 en wordt daarna nog diverse keren herhaald.

Boek over de Blokkendoos

In het museum werd een nieuw boek gepresenteerd: Uitgeverij W Books, presenteerde 'Blokkendozen op het spoor' van auteur Carel van Gestel over het roemruchte materieel '24 van de Nederlandse Spoorwegen'. In het boek vind je naast de historie ook ongeveer 400 foto's van Blokkendozen. Voor de boekpresentatie gingen alle personen die hadden meegewerkt aan het boek (samen zeker goed voor een paar eeuwen treinenkennis) op de foto bij onze Blokkendoos. Het boek is te koop in de museumwinkel.

Een bijzonder Kerstcadeau??

Een goed idee om een bekende of familielid lid te maken van de Vereniging Vrienden van het Spoorwegmuseum? Zo met de Kerst in het vooruitzicht is er vaak de vraag naar een bijzonder cadeau. Welnu, dit is een mogelijkheid waarvan een nieuw lid een héél jaar lang véél plezier zal hebben! Aanmelden kan [eenvoudig met deze link](#), of stuur een e-mail aan de Ledenadministrateur@vriendennsm.nl.

Kopfoto voor de 2023-uitgaven

Traditiegetrouw willen wij voor de VriendenDienst-digitaal in het nieuwe kalenderjaar weer gebruik gaan maken van een nieuwe kopfoto. Een foto die mooi de sfeer in of bij het Spoorwegmuseum en/of het museummaterieel weergeeft. Vrienden worden gevraagd in hun verzameling weer een mooie foto uit te zoeken en ons die toe te sturen. Een mooi werkje in deze donkere dagen om in uw verzameling te bladeren en het Eureka-moment van: "Ja deze moet het worden!"

De vereisten zijn een zogenaamde "liggende" foto in een hoge resolutie die over de gehele breedte geplaatst kan worden. Wij kunnen ons ook voorstellen dat er van het laatste Vriendenbezoek aan het Depot in Blerick, een Vriend een mooi motief heeft voor die kopfoto. De redactie is benieuwd!

Het raadsel

Deze gereedschappen van de vorige maand, zijn te zien in de voor-ruimte van 'Stalen Monsters'. Het bovenste gereedschap is een smeerolekaan met drukpompje en een zeer lange tuit. Op de stoomloos waren op verschillende plaatsen smeersposities bij de lagers en de bewegende delen. Veelal in de vorm van een potje met smeerolie dat regelmatig moest worden bijgevuld. En vooral bij de binnenliggende cilinders waren dat slecht bereikbare plaatsen: vandaar de lange tuit. De machinisten moesten lenig zijn en veel klimmen en de lange tuit maakte dat iets gemakkelijker.

Over die spade met z'n lange steel weet de redactie niet waarvoor die diende. Wellicht weet een van onze Vrienden dat?

Nog een aanvulling op het "Breedspoor-Mysterie": De zoutfettenduivel (zetzoutenduivel) had toegevoegd. "1435 mm" is te zien als: vier voet, acht en een halve inch"...(ziet de context ook op Wikipedia). Met dank aan Ciska Simons!

Zie hier, met een duidelijke wereldkaart die de verschillende spoorbreedtes laat zien: [Wikipedia-Spoorwijdte](#).

En hier het raadsel van deze maand:

Licht in de duisternis of een seinlamp? Waar(op) is dit object te vinden?

Als laatste bijdrage van dit jaar nog een mededeling:

Van de tafels van de afdelingen
 Redactie; Editor; Humor en de Webmasters de wens:
 Prettige dagen en een goede start in 2023.
 van Charlotte en Willem; Hans; Peter en Rick.

De volgende uitgave zal verschijnen op 16 januari 2023.

Bijdragen?

Als U ook een bijdrage wilt leveren, stuur dan Uw eventuele opmerkingen, suggesties of foto's naar:

redactie@vriendennsm.nl
editor@vriendennsm.nl

www.vriendensgm.nl
www.spoorwegmuseum.nl

Redactie & layout: Rick Meijer
 Eindredactie: Peter van Dorp
 Kopfoto: Robin Binsbergen

Deze e-mail is verzonden aan {{email}}.
 Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden.
 U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen.
 Voor een goede ontvangst voegt u redactie@vriendennsm.nl toe aan uw adresboek.